
LLIBRES DE CIÈNCIA

EL MÓN DELS DINOSAURES

J.V. Santafé i Llopis i M.I. Casanovas Cladellas

Diputació de Barcelona, 1990, 162 pàgines, 70 figures

Fins fa quatre dies, la "cultura dels dinosaures", tan fèrtil al món anglosaxó i a la literatura universal, havia deixat escasses empremtes entre nosaltres. I, tanmateix, el segle havia començat amb molt bons auguris: a la Barcelona mo-

dermista de 1906, els naturalistes Jaume Almera, Artur Bofill i Norbert Font i Sagué volien poblar els jardins del Parc de la Ciutadella amb reproduccions dels grans vertebrats fòssils (entre ells els dinosaures), tal com existien en el Palau de Cristall de Sydenham a Londres, i a Hagenbeck de Stellingen prop d'Hamburg. D'aquest somni avantguardista només n'ha quedat un solitari i oblidat mamut. Però en els últims anys, feliçment, la situació ha canviat i la "cultura dels dinosaures" s'està fent, a poc a poc, present entre nosaltres.

Un bon indicador n'és l'edició feta per la Diputació de Barcelona del llibre *El món dels dinosaures*, obra de dos paleontòlegs catalans, J. V. Santafé i M. I. Casanova Cladellas, investigadors a l'Institut de Paleontologia Dr. M. Crusafont (Sabadell).

Després de les exposicions sobre dinosaures, organitzades pel Museu de la Ciència de Barcelona i pel mateix Institut de Paleontologia de Sabadell, l'edició d'aquest llibre no podia ser més oportuna. En primer lloc, el llibre omple un buit de la literatura paleontològica del nostre país, però encara és més notable que el text hagi estat escrit per dos reputats investigadors, especialistes en dinosaures i el seu món, en un llenguatge entenedor dins la millor tradició de la literatura de difusió de la ciència. I no sempre, malauradament, són els

científics especialitzats els que arriben a escriure llibres d'aquestes característiques.

El món dels dinosaures comprèn diversos capítols que tracten sobre les característiques zoològiques i ecològiques dels dinosaures, el seu origen, evolució i classificació; el fenomen de l'endotèrmia i la gran incògnita sobre la desaparició d'aquests animals. Especial interès té el capítol dedicat a *Els dinosaures a Espanya*, que descriu els jaciments on se n'han trobat restes. Són els següents: Tremp (Pallars Jussà), costa asturiana, Valdecevilas (La Rioja), Salas de los Infantes (Burgos), Navalsaz (La Rioja), Cubillas (Soria), Utrillas (Terol), Morella (El Maestrat), Xera (Els Serrans), Benaixeve (Els Serrans), Albacete i Laño (Àlaba).

J. Senent-Josa

LA PESCA A CATALUNYA EL 1722

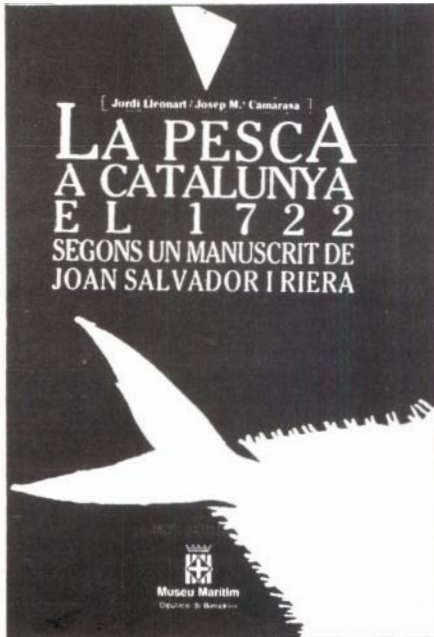
Segons un manuscrit de Joan Salvador i Riera

Edició crítica a cura de Jordi Lleonart i Josep Maria Camarasa

Museu Marítim. Diputació de Barcelona, 1987, 125 pàgines, 185 il·lustracions

La raresa de documents anteriors a finals del segle XVIII que facin referència als aspectes científics i tecnològics de la pesca a les costes catalanes, fa que el manuscrit de Joan Salvador i Riera (1683-1725) tingui un valor excepcional.

El manuscrit, que es troba a la biblioteca del Museum d'Histoire Naturelle de París, és el més antic document monogràfic conegut sobre la pesca a Catalunya i ha estat estudiat per Jordi Leonart i Josep M. Camarasa, del Grup

de Treball d'Història de la Ciència de l'Institut d'Estudis Catalans, amb la col·laboració de l'Institut de Ciències del Mar del Consell Superior d'Investigacions Científiques. El manuscrit de Joan Salvador i Riera, representant destacat d'una nissaga d'apotecaris i naturalistes presents a Barcelona des de començament del segle XVII fins a mitjan segle XX, correspon en la seva redacció (1722) a una època immediatament anterior a la Il·lustració. Les descripcions que fa de les arts de pesca d'aquella època i la llista general que dona de la fauna marina i que inclou 194 espècies de peixos, mamífers, quelonis, mol·luscs i celenterrats de la Mediterrània, són dos aspectes particularment interessants d'aquest llibre.

J. Senent-Josa

CARACTERÍSTIQUES

TAFONÒMIQUES I

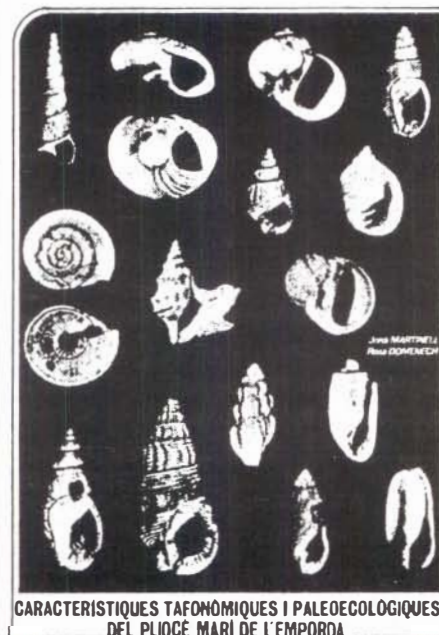
PALEOECOLÒGIQUES DEL PLIOCÈ MARÍ DE L'EMPORDÀ

Jordi Martinell i Rosa Domènech

Centre d'Investigacions Arqueològiques (Generalitat de Catalunya-Diputació de Girona), Sèrie Monogràfica, nº6, Girona, 1985, 70 pàgines

Dedicat "A l'Empordà" i escrit per dos investigadors ben representatius de les noves generacions de paleontòlegs catalans, aquest treball constitueix una síntesi paleoecològica sobre el pliocè marí de l'Alt Empordà, una de les antigues conques marines (junt amb el Baix Llobregat i el Baix Ebre) més importants de Catalunya. S'hi estudia la malacofauna (bivalves i gasteròpodes) trobada en els jaciments i s'hi analitzen les relacions tròfiques entre els diferents organismes, l'índex de diversitat i d'equitabilitat i el coeficient de correlació entre espècies. Els autors diferencien en total fins a 14 ecozones, definides en funció del contingut faunístic que tenen. Les il·lustracions estan a l'altura de la qualitat conceptual del treball, que pot interessar els no especialistes en la matèria.

J. Senent-Josa

COL·LECCIÓ ACTES

MÈTODES SEMICLÀSSICS APLICATS A LA FÍSICA NUCLEAR

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
INSTITUT DE CIÈNCIES
DE L'EDUCACIÓ (I.C.E.) U.B.

Generalitat de Catalunya
Comissió Interdepartamental
de Recerca i Innovació Tecnològica, CIRIT.

MÈTODES SEMICLÀSSICS APLICATS A LA FÍSICA NUCLEAR

Institut d'Estudis Catalans. Institut de Ciències de l'Educació (ICE), Universitat de Barcelona

Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica (CIRIT), Generalitat de Catalunya. Barcelona, 1990, 248 pàgines.

Del 7 al 12 d'abril de 1986 el Grup de Física Atòmica i Nuclear de la facultat de Física de la Universitat de Barcelona, amb el suport de l'Institut d'Estudis Catalans i de l'ICE de la Universitat de Barcelona, van organitzar un curs per a professors d'universitat titulat: "Mètodes semiclàssics aplicats a la Física Nuclear". Els textos dels cursos i les comunicacions presentades han estat ara publicats dins la col·lecció Actes, que la CIRIT va començar a editar ja fa uns quants anys i que permet que es coneguin més àmpliament materials especialitzats d'aquestes característiques, gairebé tots en anglès, que fins fa poc eren difícils de difondre. El present volum inclou els cursos impartits pels professors E. Moya de Guerra, J. Martorell i P. Schuck, i diferents comunicacions sobre les propietats estàtiques de nuclis i d'àtoms, la dinàmica de fluids nuclear i les resonàncies gegants, nuclis altament excitats i reaccions nuclears. ■